

Lubuski Klub Przyrodników

66-200 Zielonogóra

ul. 30 Stycznia

k-o WAK O/umiejęt.

359661-7

BIULETYN
Lubuskiego
Klubu
Przyrodników
nr 24 (3/92)

KOMUNIKAT SPECJALNY DLA WSPÓLPRACOWNIKÓW LUBUSKIEJ

KARTOTEKI PRZYRODNICZEJ

W bieżącym sezonie rozpoczynamy program dźugoletnich badań nad liczebnością i rozmieszczeniem wybranych, rzadkich i ginących gatunków ptaków. Co kilka lat będziemy powtarzać dokładną inwentaryzację różnych gatunków, tak, aby w miarę możliwości na bieżąco śledzić zmiany ich liczebności i podejmować odpowiednie kroki w celu ich ochrony.

W bieżącym roku prosimy wszystkich współpracowników Kartoteki /stałych i przypadkowych/ o szczególne zwrócenie uwagi na następujące gatunki: bocian czarny, żuraw, kobuz, trznietojęd, kania czarna, kania ruda i orlik krzykliwy. Stanowiska bociana czarnego podlegają ochronie w formie powierzchniowych pomników przyrody /strefy ochronne/, stanowiska większości z pozostałych gatunków mają takiej ochronie podlegać po wejściu w życie nowego, przygotowywanego obecnie zarządzenia ministra, dlatego już dziś musimy zacząć gromadzić rzetelne informacje o ich występowaniu.

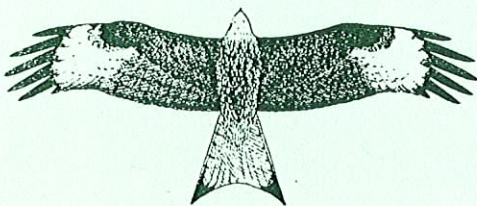
Na temat wszystkich wymienionych gatunków interesują nas wszelkie dane z okresu lęgowego; lokalizacja gniazd, obserwacje ptaków w okresie lęgowym, informacje o sukcesie lęgów /uzyskane "z dołu", bez wchodzenia do gniazd/, o ewentualnych stratach i ich przyczynach. Po sezonie chcielibyśmy otrzymać pełny obraz liczebności i rozmieszczenia wymienionych gatunków, a także jak najwięcej danych na temat ich biologii na terenie naszego regionu, zagrożeń i możliwości ochrony.

Stałych współpracowników Kartoteki prosimy o aktywną penetrację terenu pod kątem stanowisk wymienionych gatunków, przeprowadzenie wywiadów z leśnikami, myśliwymi, rybakami, oraz weryfikację uzyskanych informacji. Stałym współpracownikom, dla lepszej orientacji, przesyłamy wydruki z fragmentów książki "Ptaki Ziemi Lubuskiej" dotyczące wymienionych gatunków. Innym zainteresowanym osobom materiały te możemy również przesłać na życzenie.

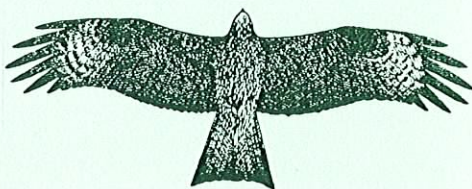
Oprócz wyżej wymienionych siedmiu gatunków, o których zamierzamy zebrać jak najwięcej informacji i na które zwracać będziemy szczególną uwagę, wszystkich współpracowników obowiązuje podstawowa lista gatunków oraz instrukcja wypełniania kart zawarta na następnych stronach.

Poniżej zamieszczamy schematyczne sylwetki czterech spośród gatunków z listy specjalnej.

Kania ruda

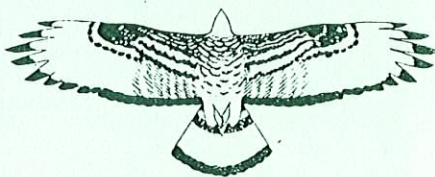
Kania czarna

Orlik krzykliwy

Trzmiełojad

LUBUSKA KARTOTEKA PRZYRODNICZA

1. Cele i ogólne zasady funkcjonowania.

Lubuska Kartoteka Przyrodnicza jest systemem informacyjnym gromadzącym aktualne dane na temat występowania, rozmieszczenia i liczebności dziko żyjących roślin i zwierząt, szczególnie gatunków rzadkich i zagrożonych, oraz środowisk ich życia.

Gromadzone w Kartotece dane są wykorzystywane do celów poznawczych, edukacyjnych oraz monitoringu i ochrony zasobów przyrody.

Podstawą funkcjonowania Kartoteki są karty obserwacji wypełniane przez współpracowników i gromadzone w katalogu.

Kartoteka prowadzona jest przez Lubuski Klub Przyrodniców, bezpośredni nadzór nad jej działalnością sprawuje Zarząd Klubu.

2. Zasięg terytorialny.

Zasięg terytorialny Kartoteki pokrywa się w zasadzie z zasięgiem działalności Klubu obejmując od północy pradolinę Warty, Pojezierze Lubuskie, pradolinę Odry i tereny do niej przylegające na południu. W przypadku realizacji szczegółowych tematów dane zbierane przez Kartotekę mogą pochodzić z innych obszarów.

3. Zakres zbieranych materiałów.

Zakres zbieranych w Kartotece danych obejmuje podstawową listę gatunków o których występowaniu w sposób ciągły zbierane są dane z całego terenu działalności Kartoteki, oraz dodatkowe listy gatunków formułowane okresowo przez osoby lub zespoły opracowujące określone tematy.

4. Współpracownicy.

Zbieranie i przekazywanie danych do Kartoteki odbywa się na zasadzie dobrowolnej współpracy. Współpracownicy dzielą się na stałych i przypadkowych. Współpracownikiem przypadkowym jest każdy kto przekazuje do kartoteki wyniki swoich nie prowadzonych w sposób systematyczny obserwacji. Współpracownicy stali rekrutują się spośród członków Klubu z co najmniej rocznym stażem, aktywnie uczestniczących w jego działalności. Stałych współpracowników Kartoteki obowiązuje kurs przygotowawczy i egzamin ze znajomości zasad wypełniania kart oraz funkcjonowania Kartoteki.

Stali współpracownicy Kartoteki działają na wybranym przez siebie terenie i mają obowiązek: brać czynny udział w akcjach aktywnego wyszukiwania określonych gatunków i innych działaniach inwentaryzacyjnych, systematycznie, w ostatnim tygodniu mającego kwartału przysyłać do kartoteki wypełnione karty, weryfikować materiały przesłane do kartoteki przez inne osoby. Stali współpracownicy mają prawo do: bezpłatnego otrzymywania materiałów instruktażowych i map kontrolowanych terenów, bezpłatnego uczestnictwa w specjalnych kursach szkoleniowych, 25% zniżki kosztów uczestnictwa we wszystkich imprezach organizowanych przez Klub, zwrotu kosztów przejazdów /w przypadkach określonych przez Zarząd/.

O przyjęciu i skreśleniu z listy stałych współpracowników decyduje Zarząd. Skreślenie osoby nie wywiązującej się ze swoich obowiązków może nastąpić tylko po jej pisemnym powiadomieniu.

5. Instrukcja wypełniania kart.

Karty wypełniać należy czytelnie, szczególnie w rubrykach "gatunek" i "stanowisko". W zasadzie karta powinna być wypełniana w domu, na podstawie sporządzonych w terenie notatek.

Rubryka "gatunek" powinna zawierać pełną łacińską i polską nazwę obserwowanego gatunku. W przypadku zaistnienia jakiegokolwiek, nawet najmniejszej niepewności w oznaczeniu gatunku, po nazwie gatunkowej należy wpisać znak zapytania, a w rubryce "szczegóły obserwacji" opisać przyczynę wątpliwości. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest tylko oznaczenie do rodzaju /np. rosiczka - Drosera sp./. Niedopuszczalne jest podawanie obserwacji niepewnych, niesprawdzonych, opartych na przypuszczeniach - notuj tylko to co widzisz !

W rubryce liczebność należy podać dokładną /np. 4 os., 3 pary, 2 samce/ lub przybliżoną /np. licznie na obszarze 100 m², około 200 os./ ocenę liczebności gatunku. Ocena powinna być oparta na określonych kryteriach /np. policzono gniazda, oszacowano liczbę śpiewających samców, policzono wszystkie kwitnące okazy, znaleziono dwie zamieszkałe nory itp./, o których informację należy podać w rubryce "szczegóły obserwacji".

Dane zawarte w rubryce "stanowisko" powinny umożliwić dokładne przeniesienie stanowiska na mapę i szybkie odnalezienie

go w terenie. Należy więc wpisywać: odległość i kierunek od najbliższej miejscowości, nazwę zbiornika wodnego, w lasach numer oddziału i wydzielenia, nazwę leśnictwa, nadleśnictwa lub obrębu, gminy oraz opis wszelkich punktów orientacyjnych - dróg, mostów, zabudowań, drzew itp. W przypadku stanowisk trudnych do zlokalizowania na odwrocie karty należy naszkicować prowizoryczną mapkę z zaznaczeniem opisywanego stanowiska. Stałych współpracowników Kartoteki obowiązuje ponadto podanie współrzędnych geograficznych. W Kartotece zbierane są wyłącznie dane o stanowiskach naturalnych.

W rubryce "środowisko" należy dokładnie opisać środowisko występowania gatunku, szczególną uwagę zwracając na cechy istotne dla jego występowania.

W rubryce "szczegóły obserwacji" należy dokładnie zrelacjonować przebieg obserwacji, podając wszelkie istotne dane, których nie zawierają rubryki poprzednie. W rubryce tej należy podać kryteria na podstawie których dokonano oceny przynależności gatunkowej, oceny liczebności itp.

Wypełnione karty należy przysyłać na adres Biura Zarządu Klubu.

Podstawowa lista gatunków

Cis /Taxus baccata/
Brząk /Sorbus torminalis/
Wawrzynek wilczełyko /Daphne mesereum/
Bluszcz /Hedera helix/ - okazałe, kwitnące okazy
Widłaki /Lycopodium sp./ - wszystkie gatunki
Długosz królewski /Ssmunda regalis/
Salwinia pływająca /Salvinia natans/
Rosiczki /Drosera sp./ - wszystkie gatunki
Dziewięsił bezkodygowy /Carlina acaulis/
Śnieżyczka przebiśnieg /Galanthus nivalis/
Ostnice /Stipa sp./ - wszystkie gatunki
Wrzosiec bagienny /Erica tetralix/
Kotewka /Trapa natans/
Bobrek trójlistkowy /Menyanthes trifoliata/
Czermień błotna /Calla palustris/
Kłoc wiechowata /Cladium mariscus/
Storczykowate /Orchidaceae/

Kozioróg dębosz /*Cerambyx cerdo*/
Jelonek rogacz /*Lucanus cervus*/
Ropucha paskówka /*Bufo calamita*/
Ropucha zielona /*Bufo viridis*/
Żmija rygnakowata /*Vipera berus*/
Gniewosz plamisty /*Coronella austriaca*/
Żółw błotny /*Emys orbicularis*/
Zausznik /*Podiceps nigricollis*/
Perkoz rdzawoszyi /*Podiceps griseigena*/
Kormoran /*Phalacrocorax carbo*/
Dąk /*Botaurus stellaris*/
Bączek /*Ixobrychus minutus*/
Czapla siwa /*Ardea cinerea*/
Bocian czarny /*Ciconia nigra*/
Gęś /*Anser anser*/
Rożeniec /*Anas acuta*/
Kakwa /*Anas strepera*/
Gągoź /*Bucephala clangula*/
Murogęś /*Mergus merganser*/
Kania czarna /*Milvus migrans*/
Kania ruda /*Milvus milvus*/
Trzmielojad /*Pernis apivorus*/
Orlik krzykliwy /*Aquila pomarina*/
Kobuz /*Falco subbuteo*/
Bielik /*Haliaeetus albicilla*/
Przepiórka /*Coturnix coturnix*/
Żuraw /*Grus grus*/
Kropiatka /*Porzana porzana*/
Derkacz /*Crex crex*/
Krwawodziób /*Tringa totanus*/
Rycyk /*Limosa limosa*/
Kulik /*Numenius arquata*/
Śmieszka /*Larus ridibundus*/
Rybitwa czarna /*Chlidonias nigra*/
Siniak /*Columba oenas*/
Płomykówka /*Tyto alba*/
Dudek /*Upupa epops*/
Pliszka górńska /*Motacilla cinerea*/
Bóbr /*Castor fiber*/
Wydra /*Lutra lutra*/

Uwaga !

W przypadku ptaków
rejestrujemy tylko
stanowiska legowe
lub prawdopodobnie
legowe

Lista nie zawiera
wielu gatunków rzadkich
i bardzo rzadkich /np.
lilia złotogłów, rybołów,
kraska itp./. W przypad
ich stwierdzenia należy
również wypełnić kartę !

STANOWISKA ŻÓŁWIA BŁOTNEGO

Dziękujemy wszystkim, którzy odpowiedzieli na nasz apel w sprawie stanowisk żółwia błotnego. Zebraliśmy informacje o 7 stanowiskach. Wszystkich, którzy posiadają dane na temat występowania żółwia błotnego w regionie nadal prosimy o ich przekazanie. Jesienią podsumujemy zebrane materiały i opracujemy koncepcję ochrony tego rzadkiego gada na Ziemi Lubuskiej.

WYSTAWA "NIETOPERZE - ZWIERZĘTA NIEZNANE"

Zapraszamy do zwiedzania naszej wystawy "Nietoperze - zwierzęta nieznane" przy wejściu do podziemi MRU w PGR Kaława. W końcu kwietnia planujemy otwarcie wystawy "Świat owadów" w Trzebiechowie.

GODZINY OTWARCIA BIURA ZARZĄDU

Biuro Zarządu Klubu czynne jest od poniedziałku do czwartku w godz. 9⁰⁰ - 14⁰⁰, a w piątki od 9⁰⁰ do 18⁰⁰ /telefon łączy tylko do 15⁰⁰/. W okresie od 20 czerwca do 10 lipca biuro będzie nieczynne.

BIBLIOTEKA KLUBU

Biblioteka Klubu czynna jest w godzinach otwarcia Biura. Wypożyczyć można między innymi komplet wydawnictw Klubu, aktualne numery krajowych czasopism przyrodniczych, np. "Notatek ornitologicznych", "Acta Ornithologica", "Acta Zoologica Cracoviensia", "Parków Narodowych", wydawnictw archiwalnych, np. "Przyrody Polski Zachodniej" i innych. Wśród pozycji książkowych przeważają klucze i przewodniki do oznaczania różnych grup roślin i zwierząt, polecane między innymi: ABC obserwatora ptaków /Czapulak i inni/, Ptaki Europy /Czarnecki i inni/, Gady i płazy /Berger/, Mały słownik zoologiczny - ssaki /Kowalski/.

WYCIECZKA DO DRAWIĘŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

W dniach 1 - 3 maja odbędzie się wycieczka do Drawieńskiego Parku Narodowego. Dojazd samochodem, nocleg w leśniczówce na terenie Parku /własny śpiwór i materac/, wyżywienie we własnym zakresie /prowiant do wspólnej kuchni/. Koszt 100 tys zł od osoby. Wycieczka tylko dla członków Klubu. Wyjazd 1 maja, sprzed dworca PKP w Świebodzinie o godz. 8³⁰, sprzed dworca PKP w Międzyrzeczu o godz. 9⁰⁰, sprzed dworca PKP w Międzychodzie o 9³⁰. Przyjmować będziemy tylko osoby, które w nieprzekraczalnym terminie do 18-tgo kwietnia wpłacą na konto Klubu /lub do kasy/ kwotę wpisowego /od liczby osób, które dokonają wpłaty uzależniona będzie wielkość wynajętego samochodu i nie będziemy przyjmować osób, które spóźnią się ze zgłoszeniem/. Uwaga stali współpracownicy Kartoteki -

- macie 25% zniżki !

OBÓZ W SŁOŃSKU

Obóz "Słońsk 92" odbędzie się w terminie od 29 maja do 13 czerwca. Szczegóły o lokalizacji i zasadach uczestnictwa podamy osobom, które do dnia 1 maja prześlą zgłoszenie z podaniem nazwiska, imienia, adresu i proponowanego terminu pobytu. W przypadku zbyt dużej liczby chętnych nie będziemy w stanie wszystkich przyjąć lub będziemy proponować inne niż podane w zgłoszeniu terminy. Osoby niepełnoletnie obowiązywać będzie zgoda rodziców lub opiekunów.

WYCIECZKA ROWEROWA W DOLINĘ WARTY

W dniach 9 - 17 maja odbędzie się wycieczka rowerowa w Dolinę Warty. Chętnych prosimy o skontaktowanie się z Tadeuszem Czważgą /ul. Chopina 2/25, 66-100 Sulechów/, w nieprzekraczalnym terminie do 25 kwietnia. Do 15-tej można dzwonić - Sulechów 20 01 wewn. 47.

UWAGA ! - Poszukujemy punktów sprzedaży naszych wydawnictw. Jeśli
===== masz znajomych księgarzy - skontaktuj ich z nami !

- Wszystkich zalegających ze składkami prosimy o ich opłacenie !

- Następny biuletyn w połowie lipca, w nim między innymi informacje o sierpniowym /1 - 7 sierpnia/ obozie Klubu !